

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Pohjanmaan liitto
info@obotnia.fi

Asia: Lausunto Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 ehdotuksesta (viite ÖFPL/133/03.00.00/2018, lausuntopyyntö saapunut 5.12.2019, päivätty 5.12.2020)

Kiitämme Pohjanmaan liittoa mahdollisuudesta lausua maakuntakaavaehdotuksesta.

BirdLife Suomi on valtakunnallinen linnuston- ja luonnonsuojelua ja lintuharrastusta edistävä järjestö. Olemme tutustuneet kaavaan lähtökohtaisesti arvioiden vain sitä, kuinka maakuntakaava-alueella sijaitsevien tärkeiden lintualueiden, erityisesti kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden, ns. IBA-alueiden (IBA, Important Bird and biodiversity Area), luonnon monimuotoisuuden arvojen säilyminen kaavassa turvataan.

Maakuntakaavassa on kaavaselostuksen mukaan käytetty noin 20 vuotta vanhoihin linnustotietoihin perustuvia FINIBA- aluerajauksia (Leivo ym. 2002). FINIBA-hankkeen ilmestymisen jälkeen kaava-alueella on julkaistu kaksi maakunnallisesti tärkeät lintualueet selvitystä (Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys 2016 ja Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen yhdistys 2018) ja koko Euroopan merialueet kattaneessa merellisten IBA kerääntymisalueiden selvityksessä, kaava-alueelta löydettiin yksi kansainvälisesti tärkeä merilintujen kerääntymisalue (Metsänen ym. 2016). Selvityksessä koko Suomen rannikkoalueelta löydettiin vain kymmenen aluetta, jotka täyttivät käytetyt tieteelliset kriteerit.

Toimme selvitykset Pohjanmaan liitolle tiedoksi muun muassa kaavaluonnoksesta jättämässämme 9.3.2018 päivätyssä lausunnossamme. Maakunnallisen suunnittelun kannalta tärkeää ajankohtaista tietoa tärkeistä lintualueista on siis ollut käytettävissä, mutta niitä ei mainita kaava-aineistossa, eikä niitä ole tietääksemme otettu mitenkään huomioon. Tämä on johtanut huomattavaan ristiriitaan (Skftung-Siipyyn merituulivoimala-alue), minkä vuoksi katsomme kaavan lainvastaiseksi.

Skftung-Siipyyn merituulivoimala-alue

Kaavaehdotuksessa oleva Skftung-Siipyyn merituulivoimala-alue sijaitsee vuoden 2016 selvityksessä (Metsänen ym. 2016) kansainvälisesti tärkeäksi todetulla lintujen kerääntymisalueella (IBA FI046, BirdLife International 2020).

Esitimme huolestamme kyseisestä ristiriidasta kaavaluonnosta koskeneessa lausunnossamme (9.3.2018). Tuulivoimaloiden rakentaminen tulisi todennäköisesti merkittävästi vähentämään alueen linnustollista arvoa vesilinnustoon kohdistuvan pelotusvaikutustensa vuoksi (esim. Council of Europe 2013), minkä vuoksi ehdotimme, että merituulivoimalle varattua aluetta siirrettäisiin riittävän etäälle (vähintään 1 km) tärkeän lintualueen rajasta. Näin ei ole kuitenkaan tehty.

Kaavakartassa tai kaavamateriaalissa ei ole mitään mainintaa kyseisestä IBA-alueesta tai koko IBA-selvityksestä. Mainitsematta ja huomioimatta jättäminen ei poista IBA- aluetta. Se on olemassa ja se pitää ottaa kaavassa huomioon.

Kyse on paitsi Suomen, myös maailman mittakaavalla erittäin tärkeästä alueesta. Kyseiselle alueelle kerääntyy paljon vesilintuja, erityisesti Suomessa, Itämerellä, Euroopan Unionissa ja Euroopassa voimakkaan vähenemisen vuoksi uhanalaiseksi ja maailmanlaajuisesti silmälläpidettäväksi luokiteltuja haahkoja.

Ristiriitaa tuulivoimaloiden ja IBA-alueen välillä ei ole käsitelty kaavan vaikutusten arvioinnissa, eikä tiedossamme ole mitään muitakaan selvityksiä, joissa olisi luotettavasti arvioitu kyseisen tuulivoimala-alueen vaikutuksia linnustoon.

Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen oppaassa (YMPÄRISTÖHALLINNON OHJEITA 5 | 2016) todetaan, että:

"Pääsääntöisesti tuulivoimarakentamiselle soveltumattomia alueita ovat

- *valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet,*
- *valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt,*
- *luonnonsuojelualueet,*
- *erämaalain perusteella perustetut erämaa-alueet sekä*
- ***kansainvälisesti tärkeät linnuston IBA-alueet.***

Tuulivoimala-alueen sijoittaminen IBA-alueelle on kiistatta ympäristöministeriön ohjeen vastainen.

Ympäristöministeriö on viranomainen, joka turvaa yleisen luonnonsuojelullisen edun toteutumisen ohjaamalla tiettyjä maankäyttötapoja pois niille sopimattomilta alueita. Ministeriön ohjeistuksen vastaisen aluevarauksen esittäminen on myös väärin potentiaalisia tuulivoimatoiminnanharjoittajien kohtaan.

Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaassa todetaan, että:

"Esitystavaltaan yleispiirteisenkin kaavamerkinnän tai ratkaisun osalta on voitava varmistua sen toteuttamiskelpoisuudesta."

Kaavan laatijalla tulee siis olla varmuus siitä, että alueelle voidaan osoittaa sille varattua toimintaa sillä mittakaavalla, mikä on kunkin suunnittelujärjestelmän kaavatasolla tarkoituksenmukaista. Tätä varmuutta ei kaavaratkaisussa ole.

Skaftung-Siipyyn merituulivoimala-aluevarauksella ohjataan yhteiskunnan ja yritysten rahaa sellaiseen suunnitteluun, joka on peruslähtökohdiltaan toteutuskelvoton.

Tällaiset valinnat lisäävät lintujen ja tuulivoiman välistä konfliktia ja epäluuloa tuulivoimaa kohtaan, mikä on tuulivoiman lisäämisen kannalta haitallista. Aluevaraukset tulee tehdä ja resurssit suunnata niille kohteille, joissa ei ole etukäteistietoa ristiriidoista.

Edellä esiin tuomaamme viitaten kehotamme Pohjanmaan liittoa muuttamaan kaavaa siten, ettei se vaaranna kansainvälisesti tärkeän lintualueen luontoarvojen säilymistä.

BirdLife Suomen puolesta

Helsingissä 31.1.2020

Aki Arkiomaa, toiminnanjohtaja

Viitteet:

- BirdLife International 2020: Important Bird Areas factsheet: Kristiinankaupunki southern archipelago. verkkodokumentti osoitteessa <http://datazone.birdlife.org/site/factsheet/kristiinankaupunki-southern-archipelago-iba-finland>, viitattu 30.3.2020.
- Council of Europe 2013: Wind farms and birds: an updated analysis of the effects of wind farms on birds, and best practice guidance on integrated planning and impact assessment. Bern Convention Bureau, Strasbourg 17.9. 2013.
- Heath, M.F., Evans, M.I., Hoccom, D.G., Payne, A.J. and Peet, N.B. (eds) 2000: Important Bird Areas in Europe: priority sites for conservation, Volume 1 Northern Europe, Volume 2 Southern Europe. Cambridge, UK: BirdLife International.
- Keski-Pohjanmaan Lintutieteellinen yhdistys 2018: Keski-Pohjanmaan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2017. Ornis Botnica 22: 5-90.
- Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M. ja Virolainen, E. 2002: Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisuja nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio 142 s.
- Merenkurkun Lintutieteellinen Yhdistys 2016: MAALI-alueet. Verkkajulkaisu osoitteessa http://www.merenkurkunty.net/cgi-bin/wordpress/?page_id=2410, viitattu 30.1.2020.
- Metsänen, T., Mikkola-Roos, M., Aintila, a., Ellermaa, M. & Rusanen, P. 2016. Merellisiä IBA-alueita täydennettiin kerääntymisalueilla. Linnut vuosikirja 2015: 152-158.

